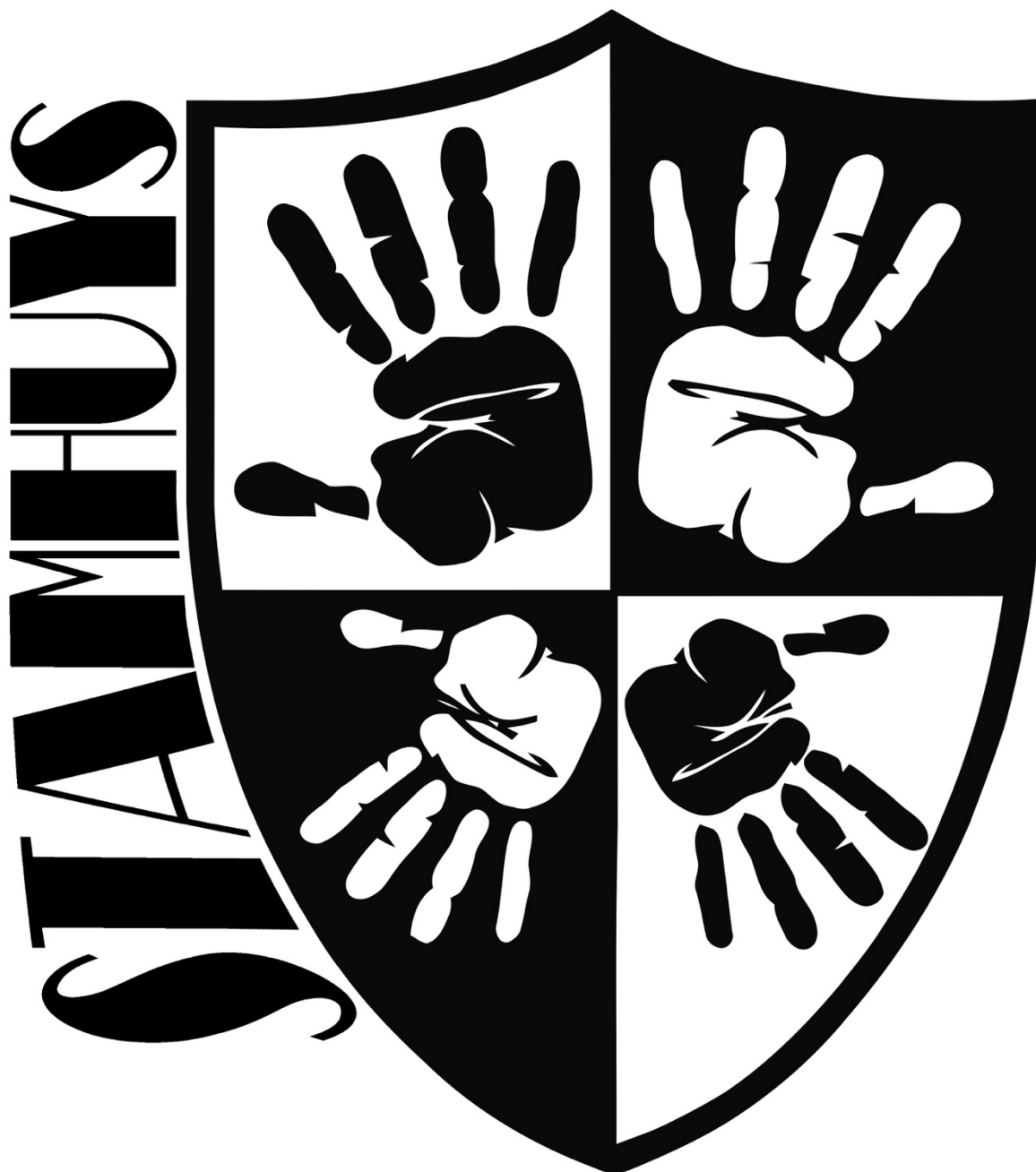

Kwaliteitsrapport VOF Stamhuys
juni 2023

Inhoudsopgave

Aanpak kwaliteitsrapport	4
Hoofdstuk 1: Stamhuys en STambacht	5
Hoofdstuk 2: Behouden van het Keurmerk Gezinshuizen	6
Hoofdstuk 3: Implementatie “cirkel van veiligheid”	7
Hoofdstuk 4: Dagbesteding STambacht	9
Hoofdstuk 5: De bewoners/medewerkers en ouders aan het woord.	10
Conclusie en toekomstbeeld	11
Bibliografie	12

Aanpak kwaliteitsrapport

Dit kwaliteitsrapport begint met een beschrijving van V.O.F. Stamhuys, wat bestaat uit een gezinshuis en dagbesteding genaamd STambacht welke afgelopen jaar op de zorgkaart van Nederland is neergezet. Op deze manier willen we de diversiteit van Stamhuys en haar doelgroepen uitzetten zodat iedereen die dit rapport leest uit interesse in onze zorginstelling, weet wie de belangrijkste personen zijn voor onze organisatie.

Vorig jaar lag de focus binnen Stamhuys vooral op het behalen van een ISO-normering van het Keurmerkinstituut en het Gezinshuis Keurmerk van de Rudolph Stichting, alsmede het bezoek vanuit Inspectie Jeugdzorg. Ook is er in dat jaar een samenwerking ontstaan met andere vrijgevestigde gezinshuizen welke samen de ELAN groep hebben opgericht. Het behalen van een keurmerk is één, het behouden ervan leidt tot verplichtingen en systemische veranderingen in je werkwijze op zowel clientniveau als op dat van de totale organisatie. Dit was een mooie uitdaging voor 2022, waaraan met veel voldoening is gewerkt.

Een korte impressie hiervan is beschreven in hoofdstuk 2.

Op begeleidingsniveau is er stilgestaan bij “Hechting en de cirkel van veiligheid” omdat dit een methode is waarin Stamhuys zich onderscheidt van de reguliere residentiele zorg voor jongeren met een verstandelijke beperking en waarin wij grote mogelijkheden zien voor ontwikkelingen in de gehandicaptenzorg. Afgelopen jaar is deze manier van werken geïmplementeerd in het hele team wat ertoe bijgedragen heeft dat onze werknemers zichzelf beter zijn gaan leren kennen en ontwikkelen en zodoende een betere begeleiding kunnen bieden aan zowel onze bewoners/cliënten als hun verwanten. Hoofdstuk 3 zal dit onderwerp nader behandelen.

In 2022 is STambacht verder ontwikkeld tot een volwaardige dagbesteding met een unieke visie waarbij ontwikkeling en het bieden van veiligheid speerpunten zijn. Hoofdstuk 4 zal dit verder toelichten en eindigen met een ontwikkeling op het gebied van ambulante zorgverlening waar we voor gevraagd zijn dit te gaan leveren.

Dan is het tijd om de individuele bewoner/cliënt en diens naasten of wettelijke vertegenwoordigers aan het woord te laten en te kijken hoe zij de zorg binnen Stamhuys ervaren. Wat gaat er goed en waarin kan Stamhuys zich verbeteren of ontwikkelen.

Tot slot volgt de conclusie van dit kwaliteitsrapport waarin tevens een blik op de toekomst gericht wordt.

Hoofdstuk 1: Stamhuys en STambacht

VOF Stamhuys is een gecertificeerde zorginstelling in de vorm van een gezinshuis en een dagbesteding genaamd STambacht, gelegen in het Brabantse dorpje Loon op Zand. In het gezinshuis wonen een vader, moeder met hun eigen zoon en daarnaast 8 extra bewoners. Van deze bewoners vallen 4 jongvolwassenen onder de Wet Langdurige Zorg door hun verstandelijke beperking en de overige 4 kinderen/jongeren vallen onder de Jeugdwet. Uniek aan Stamhuys is de mogelijkheid om vanuit de Jeugdwet een WLZ-indicatie te krijgen en zo langere tijd in Stamhuys te blijven wonen.

Het belangrijkste kenmerk van een gezinshuis is dat de geplaatste kinderen/jongeren wonen in het huis van de gezinshuisouders en hiermee onderdeel worden van de gezinsstructuur, de gezinscultuur en het brede netwerk waar het gezinshuis is ingebed. De eigenheid van het gezin van herkomst en diens sociale netwerk worden erkend en op gepaste wijze betrokken.

Door het Coronavirus, waarbij sommige bewoners van het gezinshuis thuis kwamen te zitten maar ook omdat er in de omgeving niet voor iedereen een geschikte dagbesteding te vinden was die op basis van ZIN werkte, is eind 2021 STambacht ontstaan. Een creatieve dagbesteding, waarin de focus ligt op wat de medewerkers (cliënten) wel kunnen in plaats van hun beperkingen. Er wordt competentiegericht gewerkt met “de cirkel van veiligheid” als methode om onze medewerkers op de juiste manier te begeleiden. Daarnaast kan je met deze methode ieders kracht en valkuilen ontrafelen en leer je als begeleider jezelf en jouw begeleidingsstijl beter kennen.

STambacht is een kleinschalige dagbesteding voor jongeren met een verstandelijke beperking die vallen onder de Wet Langdurige Zorg. Er wordt achter ieders masker gekeken naar de ware aard van de persoon en op basis daarvan maken we samen een ontwikkelingsplan waarbij in eerste instantie de focus ligt op het bieden van basisveiligheid en vertrouwen. Binnen STambacht wordt zoveel mogelijk samengewerkt met ouders en andere betrokkenen. Tevens komen er soms “opdrachten” of vragen van externe partijen waar we graag samen met hen en onze deelnemers over nadenken. Zo is er afgelopen jaar een spookhuis op wielen gemaakt voor de Tilburgse Kermis en decorstukken voor het Halve Zolenfestival in Waalwijk. Hoe bijzonder voor onze deelnemers om aan deze non-profit evenementen een echte bijdrage te leveren.

In het gezinshuis en de dagbesteding werken naast de twee gezinshuisouders, 4 extra pedagogisch medewerkers waarvan degenen die binnen het gezinshuis wonen allen HBO geschoold zijn. Daarnaast zijn er 2 huishoudelijk medewerkers, 1 huismeester (klusjesman) 1 administratief medewerker en 2 stagiaires werkzaam.

Hoofdstuk 2: Behouden van het Keurmerk Gezinshuizen

Als je je als gezinshuis wil blijven committeren aan het Keurmerk voor Gezinshuizen zijn er 3 pijlers waar je telkens weer naar kijkt. Dit zijn:

- a. De kinderen/jongeren die bij je wonen
- b. De organisatie van het gezinshuis
- c. Het professioneel handelen van gezinshuisouders en medewerkers.

Het Kwaliteitsmanagementsysteem wordt getoetst door een externe auditor, die beoordeelt of het systeem werkt volgens de normen van het handboek Keurmerk Gezinshuizen wat voldoet aan de ISO 9001 norm. Daarnaast houdt hij of zij een kwalitatief interview met de gezinshuisouders om de inhoudelijke kant van het werk objectief in beeld te krijgen.

Waaruit bestaat het toetsen van het systeem?

Er wordt toegezien of protocollen in orde zijn en of ermee gewerkt wordt. Is er een SWOT-analyse gemaakt waaruit een gezinshuisbeoordeling en vervolgens een jaarplan is gemaakt? Zijn er incidenten geweest en hoe is hier vervolg aangegeven? Is er een actuele risicoanalyse zowel op bedrijfsniveau als per individuele client? Hoe zit het met rapportages en volgsystemen? Het PDCA-model (Plan-Do-Check-Act) wordt hierbij als onderliggende manier van werken ingezet.

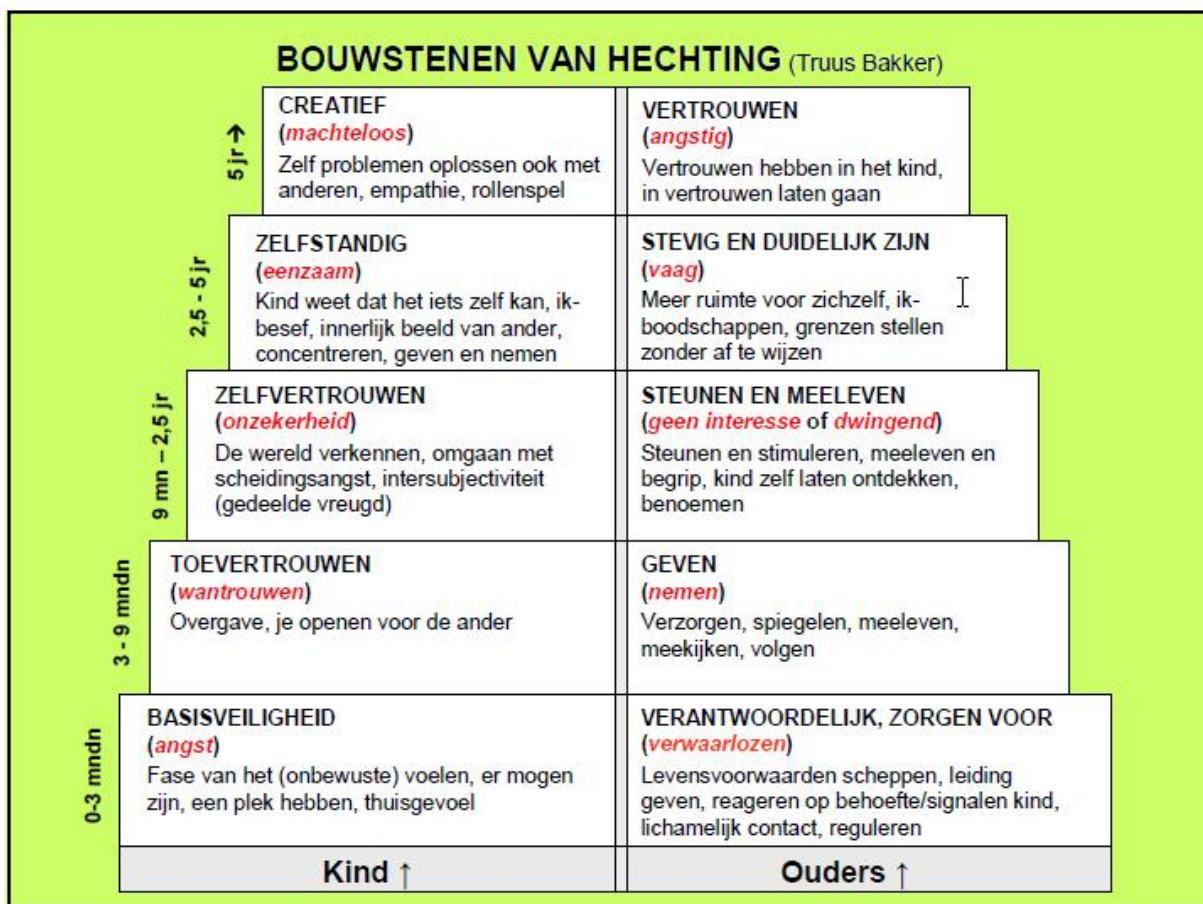
Tijdens het interview staat vooral de individuele jongere centraal: hoe worden zij begeleid, is er sprake van een uitgezette ontwikkelingslijn en hoe wordt deze vastgehouden, gecontroleerd en gedragen door het team? Ook de gezinshuisouder en de medewerkers komen aan bod: zijn ze vakbekwaam, hoe is het met hun welzijn gesteld, etc. Zo wordt op alle drie de onderdelen (cliënten, organisatie en medewerkers) uitgebreid gekeken hoe het ervoor staat en waar aandachtpunten liggen.

Is deze gezinshuisbeoordeling afgerond dan volgt de ISO-audit waarna het Keurmerk Gezinshuizen voor Stamhuys voor een jaar verlengd is.

Hoofdstuk 3: Implementatie “cirkel van veiligheid”

Binnen Stamhuys willen we kinderen en jongeren graag helpen zich verder te ontwikkelen, waarbij er oog is voor het individu en de persoonlijke eigenschappen die dit ontwikkelen mogelijk maken of juist beperkingen opleggen. Ontwikkeling hangt nauw samen met een gezonde hechting, waarbij het ervaren van basisveiligheid essentieel is. Om dit te verduidelijken hieronder eerst een uitwijking naar de theorie van Truus Bakker (Bakker-van Zeil, 2005).

Truus Bakker-van Zeil, psychotherapeut en orthopedagoog heeft een Bouwstenenmodel ontwikkeld dat laat zien hoe in een gezonde hechtingsrelatie de vijf bouwstenen van sociaal-emotionele ontwikkeling worden gevormd, maar ook wat het effect is van als er iets daarin misgaat:

Op elke leeftijd heeft een kind iets anders nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. In elke leeftijdsfase ‘leert’ een kind dingen van zijn opvoeders. Er wordt dan een basis gelegd voor de volgende fase. Deze basis is als een bouwsteen. Als een bouwsteen niet optimaal ontwikkeld is, heeft dat invloed op de rest van de ontwikkeling van het kind. (Zeil, 2005) Kinderen en jongeren binnen jeugdzorg en de gehandicaptenzorg hebben een verhoogd risico op problematische gehechtheid wat vervolgens leidt tot beperkingen in hun ontwikkeling, naast de eventuele andere beperkingen die ze ervaren. Daarnaast hebben we

binnen de gehandicaptensector te maken met cliënten met een disharmonische ontwikkeling, waardoor je bij hen naar de ontwikkelingsfasen van jongere kinderen moet kijken.

Een gezonde hechting gaat gepaard met het gevoel je veilig voelen, het leidt tot emotieregulatie en uiteindelijk kan socialisatie plaatsvinden. (Zie hiervoor o.a. kwaliteitsrapport Stamhuys 2022).

Het wonen in een gezinshuis is altijd een vorm van behandeling; je kunt niet niet-hechten. Maar wat doe je als begeleiding om dit te optimaliseren, welke tools kan je gebruiken? Om als begeleiding de juiste interventies in te zetten, het kind of de jongere op een adequate manier te begeleiden en te ondersteunen in zijn ontwikkeling is de “cirkel van veiligheid” onderdeel van onze visie. De cirkel van veiligheid is niet zomaar een methode die je van de ene op de andere dag inzet als werkmethode binnen je organisatie. Het is een onderliggende gedachte waarbij je kijkt naar de manier van hechting die een kind eigen is, kijkt naar het systeem rondom het kind, maar ook reflecteert op jouw eigen manier van hechting en handelen wat daaruit voortvloeit. Slechts op deze manier kan je een basisveiligheid geven, waardoor een kind zich verder kan ontwikkelen.

Wil dit dan zeggen dat je als begeleiding ervoor moet zorgen dat ouders en andere betrokkenen volledig op één lijn zitten, allemaal even goed geschoold zijn en op dezelfde manier handelen? Nee, dit is in veel gevallen niet mogelijk, maar je kan samen praten, proberen ouders bewust te laten worden van de manier waarop ze hun kind bejegenen en hun alternatieven laten zien. Wie weet is er nog iets van hun kant te halen, te herstellen. Fouten maken mag en er is herstel in hechting mogelijk, al kan een onveilige hechting zeer diep ingesleten zijn en ligt het vaak in alle cellen opgeborgen. Veel meer zal echter bij het kind of de jongere moeten plaatsvinden als vorm van acceptatie ten opzichte van het oude systeem en daarnaast zich gaan hechten aan het nieuwe systeem van gezinsouders, huisgenoten en andere begeleiders. Eén persoon waaraan je je kan hechten is al voldoende om je verder te kunnen ontwikkelen. (Bert Powell, 2016)

Gezinshuisouders en begeleiding binnen Stamhuys hebben maandelijks een teamoverleg waarin de verschillende bewoners worden besproken; wat is er gebeurd, wat speelt er, welke doelen worden nagestreefd, enzovoorts. Daarnaast is er elke maand een specifiek overleg met de orthopedagoog generalist waarin een theoretisch kader rondom hechting wordt neergezet en er plaats is voor discussie, verheldering, vragen, oefenen, et cetera. Naast dit teamoverleg is er tweemaandelijks een intervisie bijeenkomst waarbij juist het eigen handelen van werknemers en het zelf zoeken van oplossingen, het leren van vragen en problemen uit de dagelijkse praktijk centraal staat. Tot slot worden er ten behoeve van nascholing cursussen gevolgd om de kennis op peil te houden en uit te breiden.

Hoofdstuk 4: Dagbesteding STambacht

Wat begon als het opvangen van bewoners van gezinshuis Stamhuys in tijden van Corona is in 2022 uitgegroeid tot een dagbesteding waarin plaats is voor 15 jongeren met een verstandelijke beperking die onder de Wet Langdurige Zorg vallen.

STambacht is een competentiegerichte, creatieve dagbesteding gevestigd in Loon op Zand, waar we via het systeem Leerling-Gezel-Meester de kwaliteiten van onze medewerkers (cliënten) verder ontwikkelen.

Leerling-Gezel-Meester?

De Leerling-Gezel-Meester methode is gebaseerd op een methodiek waarbij de leerling meeloopt met de meester/begeleider en zich gaandeweg door middel van afkijken, uitproberen en veel oefenen allerlei competenties eigen maakt. Wanneer je bepaalde vaardigheden beheerst, ontvang je een certificaat. Een leerling beheerst al enige competenties, een gezelschap beheerst ongeveer de helft van de competenties en een meester beheerst alle competenties en kan daarom zelfstandig het ambacht of de activiteit uitvoeren.

Hierbij maken we gebruik van de visie vanuit Pedagoog Vygotsky, waarin de zone van naaste ontwikkeling centraal staat (Stichting Nivoz, 2018) We laten de cliënten vooral zelf werken, maar wij zijn degene waarbij ze altijd terug kunnen vallen wanneer het even niet lukt. Wanneer je een certificaat ontvangen hebt betekent dit dat je de competenties die je beheerst in principe ook kan overdragen aan anderen die deze competenties nog niet beheersen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat het medewerker afhankelijk is of dit overdragen ook werkelijk gedaan kan worden, omdat er beperkingen kunnen zijn die het behalen van het certificaat ‘meester’ niet in de weg staan, maar het stukje overdragen aan een ander wel. Medewerkers van STambacht kunnen elkaar helpen en van elkaar leren, socialiseren, wat naast het opdoen van praktische kennis hele waardevolle vaardigheden zijn. Voor elke machine, ambacht of activiteit kun je verschillende competenties beheersen. Zo kan het voorkomen dat je voor de ene machine een leerling bent en voor de andere machine een gezelschap of meester.

In dit systeem van Leerling-Gezel-Meester staat het vallen en opstaan centraal. Fouten maken mag en daarmee leren we hoe we het een volgende keer anders kunnen doen. Door te proberen en te oefenen ontdek je wat je al wel en nog niet kan en ontdek je wat je nodig hebt om de competentie te behalen. Bij STambacht leren we door te doen!

Naast deze methode is het bieden van basisveiligheid een gemeengoed binnen de dagbesteding en wordt vooral hier door begeleiding op ingestoken. Zoals al eerder beschreven kan je jezelf pas ontwikkelen als je deze basisveiligheid ervaart, dus ligt hierop in eerste instantie de nadruk. Dit is de reden waardoor er door diverse ouders van jongeren die nog thuis wonen, maar wel gebruik maken van STambacht gevraagd is of Stamhuys ambulante begeleiding thuis kan bieden. Door het kleine team, de warme overdracht die dagelijks wordt gedaan doordat begeleiding de jongeren zelf ophalen en thuisbrengen, door tijd te maken voor ouders en ons niet alleen te beperken tot zaken van de werkvloer is dit verzorgen van ambulante begeleiding een vanzelfsprekende uitbreiding van het zorgaanbod. In 2023 wordt dit verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 5: De bewoners/medewerkers en ouders aan het woord.

Werkten we vorig jaar nog met vragenlijsten om een tevredenheidsonderzoek te doen, dit jaar hebben we voor interviews gekozen omdat de respons bij zowel de jongeren als ouders miniem was. Daar komen de volgende reacties uit, die genoeg zeggen over het klimaat en de sfeer binnen zowel het gezinshuis als de dagbesteding.

“We voelen ons met z’n allen één familie en kunnen plezier met z’n allen maken. Ik heb er heel veel broertjes en zusjes bij gekregen. Nu pas weet ik wat het is om in een echt gezin te wonen.”

“Ik werkte al bij de dagbesteding en woonde nog thuis, maar dat ging niet goed. We hadden veel ruzie. Er kwam een plekje binnen Stamhuys vrij waar ik nu woon. Het contact met mama gaat nu veel beter. Ik voel me veel gelukkiger, er is altijd wel iemand om bijvoorbeeld een spelletje mee te doen. Mijn wens is samen met mama een dagje naar Maastricht te gaan. Mama wil graag samen een weekendje weg, maar daar ben ik nog niet aan toe.”

“Ik heb net zelf cake gebakken, dat vind ik leuk. Je mag hier veel dingen zelf doen, maar krijgt hulp als je dat nodig hebt.”

“Sinds ik geen gedragsmedicatie meer heb ben ik gaan voelen, dat was wel heel spannend. Nu ben ik blij dat ik eindelijk leer mezelf te zijn, wie ik echt ben.”

Uit alle gesprekken (dit wordt door gezinshuisouders en begeleiders onderschreven) blijkt dat de diverse bewoners van het gezinshuis en de medewerkers van de dagbesteding vinden dat de samenstelling van de groep fijn en prettig is. Er heerst een ontspannen en gezellige sfeer, iedereen heeft minstens één vriend of vriendin maar ook het contact met de anderen voelt goed aan. Je mag jezelf zijn en er is respect voor elkaar.

Zowel met het gezinshuis als de dagbesteding worden regelmatig uitstapjes gemaakt waarbij cultuur, ontdekken, leren, maar vooral ook het leren leven centraal staat. Samen gaan we naar musea, voorstellingen of trekken we de natuur in en verleggen we grenzen. Bewoners en medewerkers ontwikkelen zich, worden volwassen en komen steeds meer in de hedendaagse maatschappij te staan, waarbij beperkingen niet leidend zijn. Samen kunnen we de wereld aan.

Conclusie en toekomstbeeld

Afgelopen jaar is er veel geïnvesteerd in het neerzetten en implementeren van een methode (de cirkel van veiligheid) (Bert Powell, 2016) om zo basisveiligheid te bieden aan de bewoners van het gezinshuis en medewerkers van de dagbesteding. Pas als deze basisveiligheid gevoeld en doorvoeld wordt kan er ontwikkeling op andere gebieden plaatsvinden.

Daarnaast is het behouden van het Keurmerk Gezinshuizen een waardevolle investering omdat we zo, als zorginstelling, nog bewuster bezig zijn met:

- De zorg van alledag nu en in de toekomst voor cliënten,
- De organisatiestructuur,
- Het welzijn en professioneel handelen van gezinshuisouders en begeleiding.

Zowel binnen het gezinshuis als de dagbesteding heeft deze inzet geleid tot mooie ontwikkelingen en tevreden bewoners en medewerkers (cliënten). Het erbij horen, meedoen in de maatschappij, gezien en gehoord worden is waar ieder mens recht op heeft en dat komt binnen Stamhuys ruimschoots aan de orde.

Volgend jaar wordt de dagbesteding met ambulante begeleiding verder ontwikkeld, komen er meer medewerkers/cliënten werken, omdat het een nog groeiende dagbesteding is. Hierdoor komt er meer personeel in dienst van Stamhuys en moet gekeken worden welke taken gezinshuisouders op zich nemen en waar anderen voor ingeschakeld worden. Binnen het team wordt naar ieders krachten gekeken om zo samen optimaal te functioneren. Wat eens begon met een enkele bewoner in het gezinshuis is nu langzaam een middelgrote organisatie geworden, die blijft groeien.

Om deze middelgrote organisatie in goede banen te blijven leiden, zal onze visie verder moeten worden uitgewerkt. Dit zorgt voor duidelijkheid en structuur binnen de organisatie en zo zullen wij als eenheid kunnen communiceren naar de buitenwereld over deze visie en aanpak. Het komende jaar zullen wij dit gaan uitbreiden.

Bibliografie

(2018, januari 5). Opgehaald van Stichting Nivoz: <https://nivoz.nl/nl/lev-vygotsky-en-de-zone-van-naaste-ontwikkeling-door-samen-te-werken-en-in-gesprek-te-zijn-zijn-mensen-in-staat-tot-dingen-te-komen-die-nieuw-zijn>

Bert Powell, G. C. (2016). *de Cirkel van veiligheid-interventie, het bevorderen van gehechtheid in vorge ouder-kindrelaties*. Amsterdam: Nieuwezijds.

Kwaliteitsrapport VOF Stamhuys (2022)

Zeil, B.-v. (2005). Hechting in diagnostiek en behandeling.